

Llibertat amb límits

La convivència amb adolescents

AINHOA BOIX

FOTO: GETTY IMAGES

Tant li fa el sexe, l'edat o la procedència. L'adolescència és motiu de preocupació per a tots els pares. No és estrany: el nen que fins fa uns anys ens estirava la camisa perquè li paréssim atenció, saltava als nostres braços cada vegada que ens veia i ens explicava des de què havia menjat al menjador de l'escola fins a qui havien castigat a classe és, avui, un jove o una jove amb cos i gustos d'adult que guarda les preocupacions i alegries per als amics, que es construeix la identitat a partir de referents externs i, moltes vegades, a partir de la transgressió de les normes i límits paternes.

I que vol decidir no només quina roba du, sinó també quina música escolta i quins locals i amics sovinteja. I per a

molts pares aquestes transformacions físiques i psicològiques no són només difícils d'assimilar, sinó també complicades de gestionar. Tant, que són pocs els que coincideixen en el model educatiu a seguir i les famílies aborden l'adolescència dels fills de manera molt diferent: n'hi ha que fan de l'"A casa meua es fa el que jo dic i punt" un lema i deixen el diàleg amb els fills en segon terme; n'hi ha, també, que agafen el camí oposat i, en el desig que els fills se sentin volguts, escoltats i valorats, deixen les normes i els límits enrere, i n'hi ha que, fugint de l'autoritarisme i la permissivitat anteriors, busquen una solució que conjugui el millor de les dues actituds.

A aquest tipus de pares se'ls coneix com a *democràtics* i, segons psicòlegs, pedagogs i educadors, són els que, a la

llarga, tenen més probabilitats d'aconseguir una relació sana i saludable amb els seus plançons. La raó? Eduquen els fills en valors tan importants com l'afecte, la comunicació i el respecte, els dediquen temps, els donen responsabilitats i llibertats i busquen que se sentin volguts, valorats i amb prou autonomia i criteri per encarar els canvis de l'adolescència i sortir-ne il·lesos.

Temps difícils

Però que ningú s'equivocui: ni ser un pare democràtic t'eximeix de les baralles i els esglais propis de l'adolescència ni l'harmonia que es desprèn d'aquest model educatiu s'aconsegueix en un sol dia. Per fer que els teus fills confïn en tu i s'hi comuniquin en l'etapa menys propensa al diàleg paternofamiliar, l'adolescència, has d'haver recorregut

No perdre mai la comunicació amb el fill adolescent i saber escoltar és un aspecte bàsic

Els adolescents, com a persones en ple procés de maduració, també tenen deures i drets

CANVIS. El salt de la infància a l'adolescència no és fàcil. Cal buscar recursos per afrontar-lo.

gut aquest mateix camí en la infantesa. I això no ho diem nosaltres. Ho afirmen professionals especialitzats en infància i joventut, com la psicòloga d'APAI Atenció Psicològica, de València, Ana Borja, i la seva col·lega de professió, la mallorquina Francisca Muñoz. Totes dues insisteixen en la importància de potenciar la comunicació entre pares i fills des de la infància i totes dues advoquen perquè aquesta comunicació es basi en la confiança, en el respecte i en la valoració tant de l'opinió del pare com de la del nen.

L'argument no admet rèplica: si quan el fill de 8 anys t'explica alguna cosa rellevant per a ell i tu o bé no li pares esment o bé li treus importància, o bé aprofites la confessió per allçonar-lo, el més probable és que, quan tingui 16 anys, opti directament per no explicar-te res.

DIÀLEG I ACCIÓ. És important que els pares continuïn fent activitats amb els fills, que s'interessin pel que els preocupa.

"Com a pares, hem de confiar en els fills", raona Francisca Muñoz, psicòloga

ció d'una llar en què les normes i els límits conviuen amb les llibertats i s'apliquen en funció de l'edat és una altra de les característiques que aquest tipus de progenitor presenta i que, igual que les anteriors, haurien de tenir en compte tots els pares de cara a l'educació dels seus fills. I és que, per molt dur que resulti d'assimilar, l'adolescència és el pas de la infantesa a l'edat adulta i els adolescents, com a persones en ple procés de maduració, tenen deures per assumir i drets per gaudir. Què vol dir això? Doncs que els pares no només han d'exigir als seus fills que compleixin amb les seves obligacions acadèmiques i domèstiques i que respectin l'*statu quo* familiar, sinó que també han de començar a deixar anar les regnes i deixar que els fills prenguin les seves pròpies decisions i, si és necessari, s'equivoquin.

Qüestió de confiança

Així ho consideren Francisca Muñoz i Victòria Cardona, que veuen en els drets i deures una porta oberta a l'autonomia, independència i assumpció de responsabilitats dels adolescents. I així ho creu Ana Borja, que, a més de compartir opinió amb les seves companyes, introdueix un nou matís al discurs: les llibertats, com les obligacions, també s'aprenen: "Els pares que donen menys llibertats han d'entendre que la llibertat és una qüestió de pràctica, és a dir, si jo no tinc llibertat fins que tinc 18 anys i me la donen tota de cop, no sabré què fer-ne. Perquè la llibertat s'assimila en petits estadis: primer, sortint una mica a la tarda amb els companys o anant a casa d'un amic, perquè després, quan me'n vagi una setmana amb els meus col·legues, jo sàpiga gestionar aquesta llibertat i enfrontar-me a decisions i saber respondre a problemes".

Perquè, al final, es tracta d'això: de confiança. Que els fills confiïn en els seus progenitors i

sàpiguen que poden comptar amb ells per demanar-los consell o per sol·licitar-los ajuda davant un problema i que, entre tots, puguin trobar una solució. I, esclar, que els pares confiïn en els seus fills i en el seu criteri tant per escollir roba com per triar amics o per dir *no* a les drogues.

"Nosaltres, com a pares, hem de confiar en els nostres fills. El que hem semblat fins ara ha de començar a donar fruits qualsevol dia i, perquè això passi, ho hem de posar en pràctica. És molt més efectiu, més protector que els fills sentin que els pares confien en ells que no una ordre o una prohibició de fumar, beure o sortir a la nit. Els fills que enganyen ho fan perquè saben que el que estan fent als seus pares no els agrada, però també perquè els pares no tenen confiança i sempre estan al darrere preguntant on aniran i amb qui hi aniran", comenta Muñoz.

De la mateixa opinió és la col·laboradora habitual de *Criatures.cat* Victòria Cardona, que parla de la confiança com a pilar de la relació paternofilial. "Fer-los entendre que confiïm en ells, tot i que siguin romancers a complir els pactes. Amb aquell bon esperit esportiu que diu que ara caic, ara m'aixeco, els pares seguirem junts endavant per guanyar el partit de la vida amb el nostre fill adolescent".

Dues mares

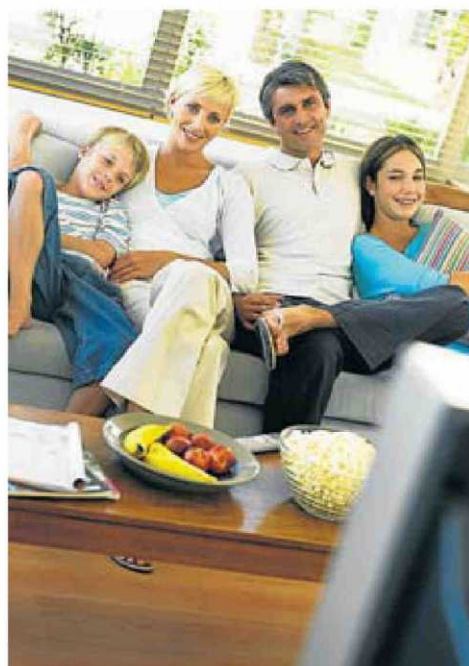
Dos mons

Esther Cabo i Sílvia Bronchales només tenen en comú la seva condició de mares i la seva residència a València. A partir d'aquí, els seus camins es bifurquen i arriben al distanciament màxim quan parlen de l'educació dels seus fills adolescents. Perquè, encara que totes dues els estimen amb bogeria i busquen el millor per a ells, no pot haver-hi visions més diferents sobre com ha de ser la cria dels fills i el paper que ocupen en les decisions de la llar. Mentre que Esther Cabo defensa una educació basada en l'exemple i fonamentada en unes normes i uns límits comuns a tota la família, Sílvia Bronchales aposta per un model més flexible, basat en el diàleg, la confiança i el consens entre tota la família. I, en principi, a cap de les dues no els va malament: Cabo no pot estar més orgullosa dels seus tres fills, que són respectuosos amb les decisions paternes i amb tots els que els envolten. També ho està Bronchales amb l'actitud crítica i independent que mostra el seu fill davant el món. És evident que cap no es deslliura de tenir-hi alguna baralla, però això forma part de l'adolescència, oi?

I Borja i Muñoz no són les úniques que opinen d'aquesta manera. L'escriptora, orientadora familiar i creadora del blog *La convivència, un trencaclosques*, Victòria Cardona, també creu que el diàleg és fonamental perquè la convivència entre pares i fills sigui harmònica. "Sóc partidària de no perdre mai la comunicació, de saber escoltar per saber què pensa l'adolescent i de crear climes de confiança fent preguntes suaus i en el moment més oportú, com ara «Què et sembla aquesta pel·lícula?», «Què penses d'aquest tema?» o «Tu que faries si et trobessis al meu lloc?». És una fórmula més motivadora que les contínues queixes, reprensions o interrogatoris repetitius", comenta Cardona, autora de llibres especialitzats en la matèria com *Qui mana aquí? i Un estrany a casa* (Ed. Pòrtic). Perquè aquest *no saber* és el que genera més pors en els progenitors i més tensions i prohibicions dins de la llar.

Normes i llibertats

Però, com hem comentat anteriorment, la comunicació i l'afecte no són els únics trets distintius del pare democràtic. La crea-

COMPLICITAT. Per mantenir la complicitat amb els fills, cal que hi hagi una relació de confiança.